CRIV 55 **COM 1090**

DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

Commission des Affaires sociales, de l'Emploi et des Pensions

Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen

Mardi

23-05-2023

Matin

Dinsdag

23-05-2023

Voormiddag

N-VA	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
Ecolo-Groen	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
PS	*Parti Socialiste*
VB	*Vlaams Belang*
MR	*Mouvement Réformateur*
CD&V	*Christen-Democratisch en Vlaams*
PVDA-PTB	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Open Vld	*Open Vlaamse Liberalen en Democraten*
Vooruit	*Vooruit*
Les Engagés	*Les Engagés*
DéFI	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	*Indépendant - Onafhankelijk*

Abréviations dans la numérotation des publications :		*Afkortingen bij de nummering van de publicaties* :	
DOC 55 0000/000	*Document parlementaire de la 55e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*	*DOC 55 0000/000*	*Parlementair stuk van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA	*Questions et Réponses écrites*	*QRVA*	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*	*CRIV*	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*
CRABV	*Compte Rendu Analytique*	*CRABV*	*Beknopt Verslag*
CRIV	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*	*CRIV*	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*
PLEN	*Séance plénière*	*PLEN*	*Plenum*
COM	*Réunion de commission*	*COM*	*Commissievergadering*
MOT	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*	*MOT*	*Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)*

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Question de Hans Verreyt à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. démocratique) sur "Le recouvrement du droit passerelle avec charge de famille" (55036335C) 1

Orateurs: **Hans Verreyt, David Clarinval**, vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME et de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique

INHOUD

Vraag van Hans Verreyt aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De terugvordering van het overbruggingsrecht met gezinslast" (55036335C) 1

Sprekers: **Hans Verreyt, David Clarinval**, vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing

Commission des Affaires sociales, de l'Emploi et des Pensions

du

MARDI 23 MAI 2023

Matin

Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen

van

DINSDAG 23 MEI 2023

Voormiddag

Le développement de la question commence à 10 h 56. La réunion est présidée par Mme Cécile Cornet.
De behandeling van de vraag vangt aan om 10.56 uur. De vergadering wordt voorgezeten door mevrouw Cécile Cornet.

01 Vraag van Hans Verreyt aan David Clarinval (VEM Middenstand, Zelfstandigen, Kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing) over "De terugvordering van het overbruggingsrecht met gezinslast" (55036335C)
01 Question de Hans Verreyt à David Clarinval (VPM Classes moyennes, Indépendants, PME et Agriculture, Réformes instit. et Renouv. démocratique) sur "Le recouvrement du droit passerelle avec charge de famille" (55036335C)

01.01 **Hans Verreyt** (VB): Mijnheer de minister, net voor ik deze vraag indiende, ontving ik enkele getuigenissen van ondernemers die grote bedragen moesten terugbetalen die zij via hun socialeverzekeringsfonds kregen als overbruggingsrecht met gezinslast in de coronaperiode. Ondertussen hebben wij via de media vernomen dat er zo zeker 38.000 gevallen zouden zijn. Zij verwezen in hun getuigenis naar de onduidelijkheid over de interpretatie van 'gezinslast' inzake het overbruggingsrecht na de versoepeling tijdens de crisisperiode.

Mijnheer de minister, in hoeveel gevallen werd het verschil tussen de overbruggingsuitkering en de overbruggingsuitkering met gezinslast, toegekend tijdens de coronaperiode, teruggevorderd? Graag een overzicht per jaar waarvoor de terugvordering geldt.

Hoe groot is het totale teruggevorderde bedrag? Graag een overzicht per jaar waarvoor de terugvordering geldt.

Hoe verhoudt het aantal teruggevorderde overbruggingsuitkeringen met gezinslast zich tot het totale aantal toegekende overbruggingsuitkeringen met gezinslast? Graag krijg ik ook daar een overzicht van.

01.01 **Hans Verreyt** (VB): On parle certainement de 38 000 entrepreneurs qui devraient rembourser les montants considérables qu'ils ont perçus, durant la crise sanitaire, par le biais de leur caisse d'assurances sociales, à titre de droit passerelle avec charge de famille. Selon plusieurs témoignages, l'interprétation de la notion de "charge de famille" n'est pas claire à cet égard.

Dans combien de cas la différence entre le montant de la prestation de droit passerelle et celui de la prestation de droit passerelle avec charge de famille a-t-elle été récupérée? Je souhaiterais un aperçu annuel. À combien s'élève le montant total recouvré par an? Que représentent, par rapport au total des prestations de droit passerelle avec charge de famille accordées, celles qui ont été recouvrées?

01.02 Minister **David Clarinval**: Aangezien deze vraag zes deelvragen bevat, heb ik bijgevolg een lang antwoord.

Het overbruggingsrecht bestaat sinds zijn invoering uit twee bedragen, namelijk een basisbedrag en een verhoogd bedrag voor gezinslast. Aanvankelijk stond dit hoger bedrag open voor zelfstandigen die een gezinslast hadden in de zin van de wetgeving betreffende de ziekteuitkeringen. In het begin van de crisis werd beslist om de notie gezinslast te verruimen door te verwijzen naar de notie in het kader van

01.02 **David Clarinval**, ministre: Le droit passerelle se compose d'un montant de base et d'un montant majoré pour charge de famille. Initialement, ce montant majoré était ouvert aux indépendants avec charge de famille au sens de la législation sur les indemnités de maladie. Au début de la crise, il a été

de geneeskundige verzorging van het koninklijk besluit van 3 juni 1996, in plaats van naar de wetgeving betreffende de uitkeringen.

In de praktijk betekent dit dat de betrokkene van het supplement voor gezinslast kan genieten indien hij een persoon ten laste heeft bij zijn verzekeringsinstellingen. Op deze basis kunnen dus meer zelfstandigen aanspraak maken op het verhoogd bedrag dan voorheen het geval was.

Het overnemen van het fiscaal criterium inzake gezinslast is niet de ideale oplossing.

Ten eerste wordt het overbruggingsrecht gefinancierd door sociale bijdragen en niet door belastingen. In die zin is het logisch het criterium van de sociale zekerheid over te nemen om het bedrag van het overbruggingsrecht te bepalen. Dit is des te moeilijker omdat dit systeem de uitwisseling van fiscale gegevens met de fondsen vereist. De timing van een dergelijke operatie is zeer moeilijk, met veel juridische obstakels. Bovendien is het ook geen gerichte maatregel. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de feitelijk gescheiden vader de kinderen fiscaal nog als van hem afhankelijke personen heeft, terwijl de moeder in werkelijkheid voor de kinderen zorgt. Bovendien wordt bij een scheiding de verantwoordelijkheid voor de kinderen vaak verdeeld. Het risico bestaat dat men terugvalt in een scenario waarin iedereen met een kind kan profiteren van de gezinslast. Dit scenario heeft dus ook budgettaire tekortkomingen en is niet sociaal gericht.

Wegens het grote aantal dossiers en de bezorgdheid om snel de uitkeringen te kunnen betalen in crisistijden, werd het supplement voor gezinslast tijdens de COVID-19-crisis toegekend op grond van een verklaring op eer door de zelfstandige. Er werd zo vlug mogelijk duidelijk gecommuniceerd met de socialeverzekeringsfondsen die instonden voor de toekenning en uitbetaling van de tijdelijke crisismaatregelen. De aanvraagformulieren in het kader van de tijdelijke crisismaatregelen en het overbruggingsrecht vermeldden wel degelijk uitdrukkelijk dat het begrip ‘personen ten laste’ diende begrepen te worden als personen ten laste bij het ziekenfonds. Bijkomend zorgden bepaalde socialeverzekeringsfondsen voor een expliciete pop-up bij de digitale aanvraag om het criterium bijkomend in de verf te zetten en zo elke verwarring te vermijden.

Door het vaststellen van misbruiken en uit bezorgdheid om een gelijke behandeling te hebben ten aanzien van de zelfstandigen die wel correct hun aanvraag deden, heeft het RSVZ op basis van de gegevens afkomstig van de ziekenfondsen de verklaringen op eer a posteriori gecontroleerd. In 38.000 gevallen bleken deze verklaringen op eer niet overeen te stemmen met de gegevens afkomstig van de ziekenfondsen.

Ter herinnering, 446.159 zelfstandigen hebben minstens één uitkering overbruggingsrecht tijdens de crisis ontvangen. Met andere woorden, dit criterium werd door ongeveer 92 % van de zelfstandigen wel degelijk correct geïnterpreteerd en toegepast. Dat wijst erop dat de verwarring niet zo algemeen was als wordt voorgesteld.

Het klopt dat er gedurende de eerste weken van de crisis door de verruiming van de notie ‘gezinslast’ een zekere verwarring heerste over de toekenning van dat supplement. Daarom werd aan de socialeverzekeringsfondsen gevraagd de onterecht toegekende supplementen niet terug te vorderen voor de maanden maart, april en mei 2020. Het

décidé d'élargir cette notion en faisant référence à la définition prévue dans l'arrêté royal du 3 juin 1996. Dans la pratique, cela signifie que le supplément pour charge de famille s'applique si la personne concernée a une personne à charge auprès de ses organismes assureurs. Sur cette base, davantage d'indépendants peuvent prétendre au montant majoré.

Il n'est pas idéal d'utiliser le critère fiscal plutôt que le critère de la sécurité sociale pour définir la charge de famille, car le droit passerelle est financé par les cotisations sociales et non par les impôts. Cela nécessite l'échange de données fiscales avec les fonds. En outre, il ne s'agit pas d'une mesure ciblée. Par ailleurs, il arrive souvent, par exemple en cas de divorce, que la responsabilité à l'égard des enfants soit partagée, avec le risque de retomber dans un scénario où toute personne ayant un enfant peut bénéficier de la charge de famille.

En raison du grand nombre de cas et de la volonté de verser rapidement les allocations pendant la période de crise, le supplément pour charge de famille a été accordé pendant la crise du covid sur la base d'une déclaration sur l'honneur. Les formulaires de demande relatifs aux mesures temporaires de crise et au droit passerelle mentionnaient bel et bien que les termes "personnes à charge" devaient être compris comme "personnes à charge de la mutuelle". L’Institut national d’assurances sociales pour travailleurs indépendants (INASTI) a vérifié par la suite les déclarations sur l'honneur et, dans 38 000 cas, il a constaté qu'elles ne correspondaient pas aux données que possèdent les mutualités.

Pendant la crise, 446 159 indépendants ont reçu au moins une allocation de droit passerelle; en d’autres termes: ce critère a été correctement interprété par 92 % des indépendants et appliqué à ce titre.

exacte bedrag van de regularisaties is echter nog niet bekend. Ik heb die gegevens opgevraagd bij de socialeverzekeringsfondsen. Zij deelden mij mee dat zij momenteel voor bijna 80 miljoen euro aan dergelijke regularisaties hebben doorgevoerd. Van dat bedrag werd ondertussen al ongeveer een vierde terugbetaald.

Voorts heb ik de socialeverzekeringsfondsen eraan herinnerd dat zij als herstellingsactoren overigens de verplichting hebben om in hun communicatie te wijzen op de mogelijkheid om af te zien van de aan- en toegezonden terugvorderingen. Bovendien zijn de fondsen verplicht de zelfstandige te ondersteunen bij het indienen van zijn/haar aanvraag. Vervolgens kan het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen geheel of gedeeltelijk afzien van de terugvordering van de ten onrechte betaalde financiële uitkering. Een dergelijk afzien is alleen mogelijk als de schuldenaar in staat van behoefte verkeert of in een situatie die deze nabij is, als het terug te vorderen bedrag te klein is om het maken van kosten te rechtvaardigen en wanneer de terugvordering voortvloeit uit de rechtzetting van een fout van het bevoegde socialeverzekeringsfonds of een andere instelling van de sociale zekerheid.

In de periode 2021 tot eind april 2023 hebben meer dan 2.200 zelfstandigen een aanvraag tot verzaking ingediend. Het RSVZ werkt momenteel aan het opzetten van een stroom zodat de socialeverzekeringsfondsen in de toekomst rechtstreeks over de gegevens inzake gezinslast zullen beschikken.

Au cours des premières semaines de la crise, l'élargissement de la notion de "charge de famille" a semé une certaine confusion quant à l'octroi de ce supplément. Il a dès lors été demandé aux caisses d'assurances sociales de ne pas récupérer les suppléments indûment accordés pour les mois de mars, d'avril et de mai 2020. Le montant exact des régularisations n'est pas encore connu. À ce jour, les caisses d'assurances sociales ont procédé à des régularisations pour un montant de près de 80 millions d'euros, dont environ un quart a déjà été remboursé.

J'ai également rappelé aux caisses d'assurances sociales qu'elles étaient tenues, dans leur communication, de signaler la possibilité de renoncer aux recouvrements qui ont été transmis et adressés aux indépendants. En outre, ces caisses doivent aider les indépendants à introduire toute demande éventuelle. L'INASTI peut ensuite renoncer en tout ou en partie au recouvrement de la prestation financière indûment versée, mais uniquement si le débiteur se trouve dans le besoin, si l'erreur incombe à la caisse d'assurances sociales ou si les frais supplémentaires ne justifient pas le recouvrement. De 2021 à fin avril 2023, plus de 2 200 indépendants ont introduit une demande de renonciation.

L'INASTI planche sur un outil qui permettra aux caisses d'assurances sociales de disposer à l'avenir directement des données relatives à la charge de famille.

01.03 **Hans Verreyt** (VB): Mijnheer de minister, bedankt voor het antwoord op de originele vraag. Ik had de twee daarnet tijdens de toelichting immers door elkaar gehaald. Ze overlapten wel deels.

Die 80 miljoen euro is geen klein bedrag. Er wordt gevraagd om die 80 miljoen euro te regulariseren en ongeveer 25 % van dat bedrag is al terugbetaald. Dat is dus geen klein bedrag.

Het gaat slechts over 8 % van de zelfstandigen. Dat gaat echter niet over 100 % van de zelfstandigen. Bij veel zelfstandigen zal 'gezinslast' zowel voor het fiscale aspect als voor het ziekenfonds immers hetzelfde betekenen. Het is slechts in de afwijkende gevallen, waarbij de fiscale gezinslast verschilt van de gezinslast voor het ziekenfonds, dat

01.03 **Hans Verreyt** (VB): Un montant de 80 millions d'euros n'est évidemment pas négligeable. Cela ne concerne peut-être que 8 % des indépendants, mais nous devons les comparer aux cas dérogatoires et non à 100 % des indépendants.

La plupart des mesures instaurées avec effet rétroactif ne sont pas imputables aux indépendants, mais bien au gouvernement qui modifie la législation avec effet rétroactif.

er een risico bestaat om op een andere manier gecatalogeerd te worden. Die 8 % is dus niet weinig, aangezien niet de volle 100 % geteld moet worden.

Het grote verschil zit in de terugwerkende kracht. We hebben de aanpassing gedaan in december 2022, om ze te laten ingaan vanaf maart 2022. Het grootste probleem is ontstaan tijdens de negen maanden van terugwerkende kracht. We kunnen discussiëren over de gevallen die nadien nog zijn opgedoken, maar het grote deel van de gevallen uit de periode van de terugwerkende kracht is niet de schuld van de zelfstandigen, maar wel van deze regering, die de wetgeving aanpaste met terugwerkende kracht.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.07 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11 h 07.